

Sygn. akt III Ca 1911/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Wiśniewska-Drobny

Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

SR (del.) Joanna Łukasińska-Kanty

Protokolant Agnieszka Wołoch

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa C. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 17 czerwca 2014 r., sygn. akt II C 55/12

oddala apelację.

SSR (del.) Joanna Łukasińska –Kanty SSO Krystyna Wiśniewska -Drobny SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Powód C. P. żądał zasądzenia od pozwanego (...) S.A w W. kwoty 1.525,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 września 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu tytułem szkody jaką poniósł w związku z uszkodzeniem przekładni kierowniczej i wycieku oleju z pompy wspomagania w samochodzie osobowym marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego (...) S.A w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, podnosząc, że awaria przekładni kierowniczej i wycieku oleju nie mogła powstać w wyniku uszkodzenia wskutek zdarzeń niezależnych od woli ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do korzystania z pojazdu zgodnie z § 6 ust. 1 ogólnych warunków ubezpieczenia. Nadto podniósł, że zgodnie z § 8 ust. 1 pkt. 7 ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy uchwalonego uchwałą Zarządu (...) S.A. Nr (...) wskazał, że ubezpieczeniem autocasco nie są objęte szkody eksploatacyjne.

Sąd Rejonowy w Rybniku wyrokiem z dnia 17 czerwca 2014r. oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.400,51 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że C. P. jest właścicielem samochodu osobowego marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...). W lipcu 2011 r. powód przebywał u swojego syna w Niemczech. Podczas tego pobytu zauważył, że spod podwozia na ziemię z lewej strony wycieka jakaś substancja. Nie był w stanie organoleptycznie stwierdzić skąd pochodzi wyciek. Pracownik warsztatu stwierdził uszkodzenie przekładni kierowniczej i wyciek z pompy wspomagania.

C. P. posiadał polisę autocasco (...) nr (...) w (...) S.A w W.. W dniu 3 lipca 2011 roku zgłosił szkodę, która została zarejestrowana pod numerem (...).

Pismem z dnia 4 sierpnia 2011 r. (...) S.A. w W. odmówił przyznania odszkodowania. Następnie pismem z dnia 31 sierpnia 2011 r. wyjaśnił podstawy negatywnej decyzji podając, że podstawą rozstrzygnięcia jest § 8 ust. 1 pkt. 7 Ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy ustalone uchwałą Zarządu (...) S.A. Nr uz/ (...) z dnia 11 marca 2010r. , a także podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Łączny koszt naprawy pojazdu wyniósł 1.525,70 zł. Na podaną kwotę złożył się zakup przekładni kierownicy na kwotę 1.058,30 zł oraz jej wymiana i geometria kół przednich na kwotę 467,40 zł.

Biegły Sądowy z zakresu techniki samochodowej, ruchu drogowego i rekonstrukcji wypadków drogowych, technologii napraw pojazdów, kosztorysowania napraw pojazdów, wyceny wartości pojazdów samochodowych i maszyn BHP w transporcie i komunikacji pan Z. T. podał, że najczęstszą przyczyną wycieku oleju hydraulicznego i przekładni kierowniczej jest jej zużycie eksploatacyjne. Zużycie eksploatacyjne w dużej mierze zależy od jakości materiałów użytych do produkcji przekładni kierowniczej, o szczelności przekładni decydują uszczelnienia i uszczelniacze, ich zużycie zaczyna powodować zewnętrzne wycieki oleju z przekładni. Wyciek oleju wiąże się z ubytkiem oleju ze zbiornika wyrównawczego, a ubytek poza wymagane minimum wiąże się z nieprawidłową pracą przekładni, a w konsekwencji z jej zatarciem. Nierówności terenu (dziury w jezdni) powodują przede wszystkim awaryjne uszkodzenia obręczy koła, czy opony, skrzywienia wahacza, skrzywienie drążka kierowniczego, natomiast nie spowodują natychmiastowego zużycia czy uszkodzenia uszczelniaczy w samej przekładni kierowniczej. Biegły ocenił, że wyciek płynu z przekładni nie mógł nastąpić w wyniku przyczyny nagłej spowodowanej nierównościami na drogach, stąd nieszczelności przekładni kierowniczej należy zaliczyć do zużycia eksploatacyjnego. Ponadto biegły podał, że w przedmiotowym samochodzie układ kierowniczy jest naprawialny w zakresie wymiany części składowych jak końcówki drążków kierowniczych i rur pośrednich, osłon gumowych przy przekładni i przewodów olejowych. Sama przekładnia kierownicza jest nienaprawialna w warunkach warsztatowych czy serwisowych, z uwagi na bezpieczeństwo i jej naprawę zgodnie z technologią producenta. Producent przewiduje tylko regenerację przekładni w własnych zakładach naprawczych. W obrocie handlowym nie występują żadne części składowe przekładni kierowniczej, stąd można zamówić tylko przekładnię kierowniczą nową lub regenerowaną.

Biegły określił, że koszt naprawy samochodu marki S. (...) z podatkiem VAT wyliczony z użyciem jednego z najtańszych zamienników wynosi 1.149,87 zł. Natomiast koszt naprawy przy stawce 80 zł/ rbg z użyciem części fabrycznych i zgodnie z technologią napraw według producenta określił na kwotę 4.118 zł. Według kosztorysu naprawy sporządzonego w systemie (...), strona pozwana ustaliła koszt naprawy w kwocie 44,28 zł z podatkiem VAT.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy zakwalifikował roszczenie powoda jako mające swoją podstawę w wiążącym strony stosunku umowy ubezpieczenia. Przywołując treść art. 805 k.c., Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z Ogólnymi warunkami ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy ustalone uchwałą Zarządu (...) S.A. nr (...) z dnia 11 marca 2010 r. w § 4 punktu 16 zdefiniowano pojęcie szkody eksploatacyjnej jako szkoda powstała w wyniku zużycia pojazdu, jego części lub wyposażenia, a także szkoda, do naprawienia której zobowiązany jest określony podmiot w ramach gwarancji lub rękojmi za wady pojazdu, jego części lub wyposażenia albo za wady naprawy pojazdu, jego części lub wyposażenia. Nadto w rozdziale III przedmiotowych Ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco określono zakres ubezpieczenia, w tym wyłączenia odpowiedzialności. W § 8 ust. 1 pkt. 7 wskazano, że ubezpieczeniem nie są objęte szkody eksploatacyjne.

Sąd, dokonując analizy, czy zachodzą wskazane powyżej wyłącznie odpowiedzialności pozwanego, oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu techniki motoryzacyjnej Z. T.. Biegły ustalił, że szkoda powstała w pojeździe marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...) ma charakter zużycia eksploatacyjnego, co skutkowało stwierdzeniem, że brak jest podstaw do przypisania pozwanemu odpowiedzialności odszkodowawczej w zakresie zaistniałej szkody.

Sąd nadto wskazał, że podstawą roszczenia powoda nie może stanowić § 4 pkt 15 owu, gdyż ten zapis nie dotyczy zakresu odpowiedzialności pozwanego, a stanowi definicję pojęcia szkody częściowej, za którą – w określonych przypadkach – ubezpieczyciel może odpowiadać.

Z tych względów, Sąd Rejonowy oddalił powództwo, a o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od tego orzeczenia wniósł powód.

Zarzucił, iż wyrok nie zasługuje na uwzględnienie albowiem została naruszona zasada rozkładu ciężaru dowodu, kontradiktoryjności i dyspozycyjności.

Na tych podstawach podtrzymał żądanie zgłoszone w pozwie w całości oraz wniósł o obciążenie kosztami postępowania pozwanego oraz wniósł o zwrot kosztów procesu.

Uzasadniając apelację zakwestionował prawidłowość sporządzonej opinii, jak również podniósł, że nie wyraził zgody na dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Nadto wniósł zastrzeżenia co do interpretacji § 4 pkt 15, jak również wskazał okoliczności wskazujące, że został wprowadzony w błąd.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powoda przyjmując podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Zgodnie z art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Przytoczona powyżej regulacja prawna, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 1 marca 1996r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1996r. Nr 43, poz. 189) na mocy której skreślono § 2, nie obciąża sądu obowiązkiem dążenia do wykrycia prawdy obiektywnej (materialnej) bez względu na procesową aktywność stron. Pomimo, iż sąd, zgodnie z art. 232 § 2 k.p.c., ma prawo przeprowadzenia z urzędu dowodów niewskazanych przez stronę, jednak aktywność ta winna przybierać charakter uzupełniający i nie może wyręczać stron z realizacji ciężących na nich obowiązków procesowych do których należy przedstawianie dowodów oraz udowodnienie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Należy zwrócić uwagę, iż wskazane obowiązki, nie powodują, że strony ponoszą absolutną odpowiedzialność za nieprawidłowe podejmowanie czynności procesowych, w szczególności ich nieznamość. Zgodnie z art. 5 k.p.c. w razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzeczownika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych. Udzielenie pouczeń co do czynności procesowych winno jednak uwzględniać wymogi bezstronności sądu i kontradiktoryjności. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyroku z dnia 16 czerwca 2005 r. (I ACa 1927/04), zarówno z art. 5 k.p.c. jak i art. 232 k.p.c. nie wynika obowiązek informowania strony

występującej bez adwokata, co do powoływania konkretnych dowodów, jak również nie jest rzeczą sądu wyszukiwanie dowodów w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron.

Powód wywodził swoje roszczenie z wiążącego go z pozwaną umową ubezpieczenia. Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. przy ubezpieczeniu majątkowym (§ 2 pkt 1) świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Ogólne warunki umów, które uszczegółwiają zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela w ramach umów ubezpieczenia, są wzorcami umowy w rozumieniu art. 384 § 1 k.c. i jako takie stanowią część składową zawartej pomiędzy stronami umowy ubezpieczenia. Wykładni tych postanowień należy dokonać z uwzględnieniem regulacji prawnej z art. 65 § 2 k.c., która przy ustalaniu w drodze wykładni treści umowy nakazuje uwzględniać zgodny zamiar stron i cel umowy.

Odnosząc się do wskazanych przez powoda w apelacji zastrzeżeń, zwrócić nadto należy uwagę, że zgodnie z art. 385 § 1 k.c., w razie sprzeczności treści umowy z wzorcem umowy strony są związane umową. Natomiast zgodnie z § 2 tego przepisu, wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały. Postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta. Zasady wyrażonej w zdaniu poprzedzającym nie stosuje się w postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

W analizowanym przypadku, taka sytuacja nie zachodziła. W szczególności brak jest podstaw do przyjęcia, iż definicja szkody częściowej jest niezrozumiała. Z brzmienia bowiem tego zapisu jednoznacznie wynika, że szkoda eksploatacyjna, jest wyłączona z jej zakresu. Nadto powód nie wykazał, aby wystąpiła sprzeczność umowy z treścią wzorca ogólnych warunków ubezpieczenia. Wobec zatem stwierdzenia, że taka szkoda miała miejsce (szkoda eksploatacyjna), powód nie mógł kwalifikować jej jako szkody częściowej.

Zwrócić nadto należy uwagę, że ogólne warunki mogą przewidywać wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela w wypadkach wskazanych w tym wzorcu umownym, co ma na celu ochronę interesu ubezpieczyciela (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2003 r. IV CKN 53/01). Ochrona interesu ubezpieczyciela, a tym samym wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela w całości lub w części, wymaga jednak dochowania przez ubezpieczyciela, jako profesjonalisty, a także autora tych warunków, aby postanowienia w tym zakresie były sformułowane w sposób jasny i jednoznaczny. W razie ich niejasności, czy wątpliwości co do poszczególnych postanowień, należy je interpretować na korzyść ubezpieczającego (wyrok Sądu Najwyższego z 24 lipca 1959r., 4 CR 1027/58; wyrok Sądu Najwyższego z 2 września 1998r., III CKN 605/97, wyrok Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2007r., IV CSK 307/06; wyrok Sądu Najwyższego z 18 marca 2003r., IV CKN 1858/00; wyrok Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2004 r., IV CK 366/02).

W niniejszym przypadku ubezpieczyciel takie wyłączenie przewidział (w § 8) i na jedno z nich powoływał się w toku postępowania. W § 8 ust. pkt 7 Ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego i średniego przedsiębiorcy ustalone uchwałą Zarządu (...) Spółki Akcyjnej nr (...) z dnia 11 marca 2010r., strony wyłączyły odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody powstałe podczas normalnej eksploatacji pojazdu (eksploatacyjne). Pozwana powołała się na tą okoliczność, przy czym w toku postępowania, zgodnie z obowiązującą ją obowiązkiem, okoliczność ta wykazała zgodnie z art. 6 k.c. W sporządzonej dla celów tego postępowania opinii biegłego sądowego z zakresu techniki motoryzacyjnej Z. T. (k. 50 – 58) jednoznacznie wynika, że powstała szkoda, z której powód wywodzi swoje roszczenie, jest następstwem zużycia eksploatacyjnego. Z tych względów, Sąd Rejonowy zasadnie oddalił powództwo.

Z tych względów apelacja podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c.

SSR (del.) Joanna Łukasińska - Kanty SSO Krystyna Wiśniewksa – Drobny SSO Andrzej Dyrda